

از «ماکسیم گورکی»

به

«رومن رولان»

محمود قاضی

ماکسیم گورکی نویسنده بزرگ و نامدار شوروی با
رومن رولان نویسنده گرامی صلحدوست فرانسوی همعصر و همزمان
بود. این دو استاد از راه مطالعه آثار یکدیگر و مکاتبه با هم آشنا
و دوست شدند و دوستی بر دوامی داشتند که تا هنگام مرگ هم
دوام داشت.

یکبار هم رومن رولان بدعوت ماکسیم گورکی (سال ۱۹۳۵)
بکشور شوروی رفت و دو دوست قدیمی باهم ملاقات کردند.

رومن رولان از معروفترین نویسندگان بشر دوست و صلحخواه
نیمه اول قرن بیستم در فرانسه است و آثار او باغلب زبانها ترجمه
شده و در سراسر جهان انتشار یافته است.

از معروفترین آثار رولان یکی دوره کتاب «ژان کریستوف»
(درده جلد) است که موضوع آن از زندگانی بتهوون اقتباس شده
و با زندگانی خصوصی خود رولان و عقاید و افکار مرقی و آزادی
خواهانه او درهم آمیخته است. امید است این کتاب که به بیشتر زبانهای
دنیا ترجمه شده است بزودی بزبان فارسی هم ترجمه شود.

دیگر از آثار معروف رولان کتاب «زندگانی بتهوون» است
که بفارسی ترجمه شده است و شهرت بسیار دارد.

ماکسیم گورکی این آثار رومن رولان را خوانده بود و
بروحيات او بخوبی آشنایی داشت. بعلاوه گورکی مقالات مهمی را
که رولان در زمان جنگ (بین المللی اول) در کشور سوئیس انتشار میداد
و در آنها باکینه های نژادی و با جنکجویی و با احساسات وطن پرستانه

افراطی مبارزه میکرد نیز میخواند. این مقالات رولان بعدها در کتابی بنام «بالا تر از جنک» انتشار یافت و در زمان خود در دنیا اسباب هیاهوی عظیمی بود.

گورکی که دورا دور رولان را میشناخت باب مکاتبه را با او باز کرد. مکاتبات رومن رولان و ماکسیم گورکی که مشتمل بر چندین صد نامه است از آثار نفیس ادبیات جهانی میباشد.

نامه های زیر که حاوی مطالب بسیار جالب توجهی است و اواخر جنک بین الملل اول نوشته شده است از نخستین نامه هائیکست که میان این دو مرد بزرگ شرق و غرب مبادله شده است و نمونه ای از ارتباط صمیمانه آنهاست. بهمین مناسبت عکسی از گورکی و رولان در این شماره چاپ شده است.

من این نامه ها را از کتابی بنام «پشتازان» که بسال ۱۹۱۹ چاپ شده است و محتوی مجموعه ای از مقالات و نامه هاست برای خوانندگان صاحب دوست «کبوتر صلح» ترجمه کرده ام.

پتروگراد آخر دسامبر ۱۹۱۶

رفیق عزیز و بسیار گرامیم، رومن رولان

از شما خواهش میکنم که لطفاً شرح حال تهوون را بشکلی که برای کودکان و جوانان تهیه شده باشد، بنویسید. در ضمن من به «هربرت جرج ولز» هم نامه ای نوشته ام و از او هم خواسته ام که «زندگانی ادیسون» را بنویسد. فریتوف نانسن «زندگانی کریستوف کلمب» را تهیه خواهد کرد، خودم، زندگانی کاریبالدی را، شاعر یهودی بیالیك «زندگانی موسی» را و همچنین ... من میخواهم با همکاری بهترین ادبای معاصر يك دوره کتاب برای کودکان و جوانان تهیه کنم که حاوی شرح حال ارواح بزرگ بشری باشد. تمام این کتابها بوسیله خود من چاپ و منتشر خواهد شد.

میدانید که در این روزها هیچ چیز باندازه کودکان بتوجه ما احتیاج ندارد، ما مردم بالغ، ما که بزودی از این دنیا خواهیم رفت برای کودکان خود میراثی بسیار حقیر و ناچیز بجا خواهیم گذارد ما برای ایشان زندگانی براندوهی بارت میگذاریم. این جنک احمقانه

گورکھ و رولان در پاریس

پروفیسر کاظم مراد علی و سلطان حسن
پرتال جامع علوم انسانی

لیست و سوم تیر ۱۳۳۰ - از «سایبان»

دلیل روشن ضعف اخلاقی و فساد فرهنگی ماست ، بنا براین لازمست بکودکان یادآوری کنیم که انسان همیشه باین ضعف و باین بدی که مامتاسفانه هستیم ، نبوده است ! بآنها یادآوری کنیم که تمام ملل مردان بزرگ ، قلبهای پاک و نجیب در خود داشته اند و هنوز هم دارند !

مخصوصاً لازمست که این کار در این روزهای توحش و در این روزهایی که حیوانیت بر سببیت بر بشریت غلبه کرده است انجام بگیرد رومن رولان عزیز ، من از شما خواهش میکنم که حتماً «زندگانی بتهوون» را بنویسید زیرا یقین دارم که هیچکس نمیتواند این کار را بهتر از شما انجام دهد

من تمام مقالات شما را که در زمان جنگ نوشته اید بسیار خوانده ام و میخواهم احترام و علاقه عظیمی را که این مقالات نسبت بشما بمن الهام کرده اند برایتان گفته باشم .

شما یکی از مردان نادر و معدودی هستید که روحشان باجنون این جنگ تباہ نگشته است و مایه مسرت بسیار بزرگی است که میدانیم شما در قلب نجیب خود عالی ترین اصول بشریت را محفوظ نگاهداشته اید

رفیق عزیز اجازه بدهید که از راه دور دست شما را صمیمانه

ما کسیم گورکی

بفشارم .

از رولان به گورکی

(رومن رولان در آخر ماه ژانویه ۱۹۱۷ باین نامه پاسخ داد و پیشنهاد ما کسیم گورکی را پذیرفت که بکبار دیگر کتاب «زندگانی بتهوون» را برای کودکان بنویسد و از گورکی سؤال کرد که اندازه کتاب چقدر باشد و بچه شکل نوشته شود (بصورت مکالمه یا بشکل داستان) همچنین چند موضوع شرح حال دیگر از جمله شرح حال سقراط فیلسوف بزرگ یونان و فرانسوا داسیس، مسیحی قرن دوازدهم و مؤسس مرقه فرانسیسکن را یادآوری نمود و نیز چندتن از رجال آسیا را نام برده و آنگاه چنین افزود : . . . حالا آیا میل دارید اجازه بدهید یک نکته را که بنظرم

رسیده است دوستانه تذکر بدهم ؟ انتخاب بعضی از مردان بزرگی که شما در نامه خود ذکر کرده اید مرا کسی برای روح کودکان مضطرب میسازد .

شما برای آنها سرمشق های مشکوکی از قبیل موسی پیشنهاد میکنید . بخوبی من می فهمم که شما میخواهید کودکان را بسوی نیرو های معنوی و اخلاقی که کانون تمام روشنائیها و درخشندگیهاست هدایت کرده باشید ولی باید در نظر داشت که بی تفاوت نخواهد بود اگر ما بین روشنائی را متوجه گذشته سازیم یا آینده .

در واقع نیروی معنوی و اخلاقی امروز کم نیست ، بلکه برعکس بسیار فراوان است امامتسافانه در خدمت هدفها و ایده آلهائی که متعلق بر روزگار گذشته است و اساس آن بر تجاوز و اختناق و نابود کردن دیگران میباشد قرار گرفته است . من اعتراف میکنم که اکنون تا اندازه ای نظرم از مردان بزرگ گذشته برگشته است و آنها را برای سرمشق زندگانی مناسب نمیشمارم :

بیشتر آنها مرا فریب داده اند ، من از نظر زیبایی آنها را تحسین میکنم ولی نمیتوانم عجب بسیار و عدم تحمل کردن آزادی دیگران را در آنها نادیده بگیرم . بسیاری از خدایانی که اینها در خدمتشان بوده اند اکنون بت های بسیار خطرناکی شده اند . اگر بشریت نتواند از هدفهای تنگ و محدود آنها بگذرد و به نسلهائی که خواهند آمد اقیهای وسیعی عرضه بدارد ، در اینصورت بیم آنست که همان مقدرات آنها را در پیش خواهند داشت *بنی و مطالعات فرهنگی*

خلاصه بگوئیم که من گذشته را دوست میدارم اما میخواهم که آینده بر آن چیده باشد و از آن افزون تر شود این کار ممکن است و باید بشود .. (در شماره آینده يك نامه دیگر)

تقویم دانشمندان

۱۵ ژوئیه - ۲۳ تیر

۱۹۱۶ در این روز «مچینکف» دانشمند بزرگ روسی که

سال ۱۸۴۵ متولد شده بود ، درگذشت